

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/149/2021
Identifikačné číslo spisu:	7115212883
Dátum vydania rozhodnutia:	28.07.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Adamcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7115212883.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovej, v spore žalobcu M. W., nar. XX. E. XXXX, bytom F., H.O. XXX/X, zast. Viktóriou Hajduovou, advokátkou, so sídlom Trebišov, M. R. Štefánika 3197/32, proti žalovanej E. W., nar. XX. Z. XXXX, bytom P., T. XX, zast. JUDr. Rastislavom Lenartom, advokátom, so sídlom Košice, Pollova 32, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 35C/247/2015, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/93/2019 z 18. marca 2020, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. mája 2018, č. k. 35C/247/2015-179, konanie o zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) žalobcu a žalovanej zastavil (výrok I.), späťvzatie žaloby o zaplatenie 14,40 € nepripustil (výrok II.), žalovanej uložil povinnosť zaplatiť titulom vyrovnania hodnoty vyporiadacích podielov žalobcovi sumu 5.366,39 € do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok III.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok IV.) a stranám sporu náhradu trov konania nepriznal (výrok V.).

2.1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 18. marca 2020, sp. zn. 11Co/93/2019, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v napadnutých výrokoch o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi na vyrovnanie hodnoty vyporiadacích podielov sumu 5.366,39 € do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a o trovách konania (výrok I.), odmietol odvolanie proti výroku o zastavení konania o zrušenie BSM strán sporu a o nepripustení späťvzatia žaloby o zaplatenie 14,40 € (výrok II.) a žalobcovi priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu (výrok III.).

2.2. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že všetky tri úvery, ktoré boli čerpané počas trvania manželstva, slúžili na uspokojovanie potrieb rodiny a tak ako žalovaná uzavrela

úver len vo svojom mene, urobil tak aj žalobca, a to ako fyzická osoba, nie živnostník. Preto, ak úverová zmluva uzavretá výlučne žalovanou a z nej vzniknutý dlh je záväzkom spoločným, treba vychádzať z toho, že aj finančné prostriedky poskytnuté z úverovej zmluvy uzavretej žalobcom, slúžili spoločne obom manželom na uspokojovanie potrieb rodiny a záväzkov z nej je preto záväzkom spoločným. Nebolo v konaní zistené, aby žalobca nezodpovedným správaním zaťažoval rodinu dlhmi nad mieru primeranú pomerom, nestaral sa o jej potreby, spôsobil škodu, ktorá by musela byť počas trvania manželstva uhradená. Preto pokiaľ žalovaná žiadnym spôsobom neozrejmla, že finančné prostriedky z úveru použil žalobca výlučne pre svoje potreby, na svoje podnikanie, treba úver považovať za spoločný a argumenty žalovanej za ničím nepodložené.

2.3. V prejednávanej veci nebolo žalovanou žiadnym spôsobom spochybnené, že výlučne žalobca zaplatil po rozvode manželstva a zániku BSM spoločné dlhy z úverových zmlúv zo svojich výlučných prostriedkov. Preto v zmysle § 149 ods. 2 OZ má právo na ich náhradu, čo sa v danej veci premietlo do uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť mu 5.366,39 € na vyrovnanie podielov. Vychádzajúc z uvedeného bola nedôvodná odvolacia argumentácia žalovanej, týkajúca sa legitimácie v konaní, vychádzajúca z tvrdenia, že právny stav ohľadom pasív bol a je daný zmluvnými vzťahmi medzi dlžníkmi (v danom prípade medzi žalobcom a žalovanou) a tretou osobou, veriteľom, ktorým bola Slovenská sporiteľňa, a.s., a preto mal súd žalobu zamietnuť. Naopak, súd prvej inštancie postupoval správne, keď po zistení, že dlhy zo spoločných úverov z manželstva, zaplatil výlučne zo svojich prostriedkov po zániku BSM žalobca, pristúpil k vyrovnaniu podielov a uložil povinnosť žalovanej zaplatiť svoj podiel na spoločných dlhoch, keďže spoločný záväzok strán sporu proti tretej osobe v tom čase už neexistoval, lebo žalobca ho sám uhradil. Za úplne nelogické, priam absurdné a ničím nepodložené považoval odvolací súd námietku žalovanej, že družka žalobcu, vypočutá ako svedkyňa, ktorá realizovala v mene žalobcu splácanie jednotlivých dlhov, splácala dlh aj za ňu. Dlh bol splácaný z finančných prostriedkov žalobcu, on určil ich účel a svedkyňa len fyzicky dlh zaplatila. Len ťažko možno predpokladať, že žalobca poskytol finančné prostriedky svedkyňi s tým, aby zaplatila aj časť dlhu za žalovanú. Úmyslom žalobcu ani svedkyne nebolo splácať dlh aj za žalovanú.

2.4. K odvolacej námietke založenej na tvrdení, že súd nezákonne vypočul svedkyňu a tým neumožnil žalovanej klásť jej otázky, keď advokát žalovanej nemal 5 dní na prípravu pojednávania ale len štyri dni, odvolací súd dodal, že aj keby išlo o procesné pochybenie konajúceho súdu, vychádzajúc z reálií konkrétne prejednávanej veci toto nemalo za následok odňatie možnosti strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a to práve z dôvodov, ktoré výstižne a podrobne uviedol súd prvej inštancie vo svojom rozsudku a s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil.

Okresný súd v rámci svojho rozhodnutia uviedol nasledovné :

„56. Na pojednávaní dňa 13.3.2018 advokát odporkyne teda namietal procesný postup sudkyne, a to, že zákonná sudkyňa prejednávala vec bez dodržania tzv. 5-ňovej lehoty na prípravu pojednávania na strane advokáta odporkyne, nakoľko predvolanie na pojednávanie nariadené na deň 13.3.2018 tento prevzal iba 8.3.2018, a z tohto dôvodu avizoval vznesenie námietky zaujatosti voči sudkyňi. Následne po tomto prednese opustil pojednávaciú miestnosť (pričom nakoniec námietka zaujatosti ani nebola vznesená).

57. Vykázanie doručenia predvolania je nevyhnutným prostriedkom na rozhodnutie súdu o tom, či sa pojednávanie bude konať. Ak sa strany alebo ich zástupcovia na pojednávanie dostavia, a to aj napriek tomu, že súd nebude mať vykázané doručenie predvolania na pojednávanie, prípadne im predvolanie na pojednávanie bolo doručené v dobe kratšej ako päť dní pred pojednávaním, nebude dôvod, aby súd osobitne skúmal, či a kedy im predvolanie na pojednávanie bolo doručené. Ak sa strana napriek tomu, že jej predvolanie na pojednávanie nebolo doručené v lehote najmenej päť dní pred pojednávaním, na pojednávanie dostaví a bude žiadať o odročenie pojednávania, nemusí to vždy viesť k tomu, že súd pojednávanie na žiadosť strany odročí. Súd musí zvážiť, či nedodržanie päťdňovej lehoty mohlo negatívne ovplyvniť prípravu strany na pojednávanie.

58. Dôležitý dôvod na odročenie pojednávania môže byť vyvodzovaný len zo skutočnosti, ktorá je vo vzťahu k prebiehajúcemu súdnemu konaniu a nariadenému pojednávaniu so zreteľom na všetky okolnosti vážna (svojou povahou znemožňujúca každému účastníkovi civilného sporového konania za rovnakých okolností účasť na súdnom pojednávaní), súčasne ospravedlniteľná (všeobecne prijímaná ako odpustiteľná), nepredvídateľná (nepredvídaná alebo neočakávaná), neodvratiteľná (neumožňujúca účastníkovi prijať opatrenie prekonávajúce príčinu neúčasti na pojednávaní) a náhla (vzhľadom na

časové súvislosti nedovoľujúca účastníkovi uskutočniť kroky vedúce k jeho účasti na pojednávaní). Dôležitosť dôvodu, ktorým je odôvodňovaná žiadosť neprítomného účastníka o odročenie pojednávania posudzuje súd podľa okolností toho-ktorého prípadu (Uznesenie NS SR sp. zn. 4Cdo/78/2010).

59. V zmysle Uznesenia NS SR sp. zn. 1Obdo/19/2014 zo dňa 29.7.2015 (publikovaného v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR 3/2016): „Päťdňová lehota na prípravu v zmysle § 115 ods. 2 OSP (teraz § 178 CSP resp. § 33 CMP) je lehotou na prípravu pre účastníka konania, nie pre jeho advokáta“.

60. Z rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 2/2001 správanie účastníka konania je jedným z kritérií pri zisťovaní, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým k porušeniu ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. K zbytočným prieťahom v súdnom konaní môže dôjsť nielen nekonaním príslušného súdu (nenariadovanie pojednávania a podobne), ale aj takou činnosťou súdu, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníka súdneho konania vo veci, s ktorou sa obrátil na súd.

61. Súd dôsledne zvážil všetky okolnosti tohto konkrétneho prípadu a dospel k záveru, že prevzatie predvolania na pojednávanie advokátom odporkyne iba štyri dni pred termínom pojednávania nemôže negatívne ovplyvniť vývoj a jeho prípravu na pojednávanie. Advokát žalovanej síce uvádzal, že v tejto 4-dňovej lehote sa nedokázal spojiť s klientkou, avšak podľa názoru súdu akákoľvek porada s odporkyňou práve pred pojednávaním nariadeným na 18.3.2018 nebola vôbec nutná, pretože advokát odporkyne bol oboznámený s aspektmi daného prípadu a celého konania z jej strany už predtým, v zmysle konzultácií s klientkou aj vznášal námietky na predchádzajúcich pojednávaniach a preto prejednanie veci na pojednávaní dňa 18.3.2018 nevyžadovalo žiadnu osobitnú poradu medzi advokátom a klientkou.

62. Konkrétne na pojednávaní dňa 7.2.2017 advokát odporkyne medziiným vzniesol aj námietku ohľadom platieb vykonávaných družkou navrhovateľa a preto advokátka navrhovateľa navrhla doplniť dokazovanie výsluchom uvedenej osoby. Z uvedeného dôvodu bolo pojednávanie odročené za účelom výsluchu navrhovanej svedkyne na deň 4.4.2017, ktorý termín pojednávania zobrali advokáti strán sporu na vedomie pri odročovaní pojednávania. Toto pojednávanie odročené na deň 4.4.2017 bolo na základe žiadosti advokátky navrhovateľa ako aj žiadosti advokáta odporkyne (z dôvodu kolízie) preročené na deň 23.5.2017. Následne pojednávanie dňa 23.5.2017 bolo zmarené z dôvodu mimoriadnej udalosti (nahlásenie bomby v budove súdu). Ďalšie pojednávanie vo veci sa malo uskutočniť dňa 24.10.2017, avšak z dôvodu plánovaného chirurgického zákroku svedkyne v tom čase, aj toto bolo odročené na ďalší termín dňa 18.1.2018, ktoré upovedomenie prevzal advokát odporkyne dňa 9.11.2017. Z dôvodu nesprávneho duplicitného vytermínovania viacerých konaní súdom v uvedený deň a čas bolo pojednávanie na deň 18.1.2018 preročené na 6.2.2018, o čom boli advokáti strán sporu upovedomení emailom dňa 12.1.2018 a následne advokát odporkyne dané upovedomenie prevzal aj v písomnej podobe dňa 1.2.2018. Aj toto pojednávanie advokát odporkyne opätovne žiadal odročiť z dôvodu kolízie pojednávania. Nakoniec pojednávanie bolo odročené, ale z dôvodu práceneschopnosti sudkyne. Predvolanie na pojednávanie na deň 13.3.2018 prevzala advokátka navrhovateľa dňa 7.3.2018 a advokát odporkyne dňa 8.3.2018.

63. Z vyššie uvedeného časového harmonogramu nariadených pojednávania je evidentné, že pojednávanie dňa 13.3.2018 bolo nariadené po mnohých predchádzajúcich zmarených pojednávaniach, či už z dôvodov na strane strán sporu, advokátov alebo súdu s tým, že práve na poslednom predtým uskutočnenom pojednávaní dňa 7.2.2017 boli vznesené námietky aktívnej a pasívnej legitímácie zo strany advokáta odporkyne, na čo advokátka navrhovateľa reagovala návrhom na doplnenie dokazovanie výsluchom svedkyne - družky navrhovateľa. To znamená, že už odo dňa 7.2.2017 mal advokát odporkyne vedomosť, čo bude predmetom ďalšieho pojednávania, pričom do dňa 18.3.2018 mal až nadpriemerne dostatočný časový priestor nový vývoj konania prejednať a odkonzultovať s klientkou - odporkyňou pred ostatnými v tom čase (od 7.2.2017 do 13.3.2018) nariadenými a preročenými pojednávania a preto súd už len z tohto dôvodu jeho námietke nedodržania 5-dňovej lehoty na prípravu pojednávania nevyhovel. Advokát odporkyne mal a mohol absolvovať konzultáciu s klientkou pred pojednávaniami, ktoré boli odročované na základe jeho vlastnej žiadosti, žiadosti advokátky navrhovateľa, či z dôvodu mimoriadnej udalosti v budove súdu resp. aj z dôvodu práceneschopnosti samosudkyne, a preto akákoľvek ďalšia konzultácia s klientkou nebola potrebná, pretože odo dňa 7.2.2017 sa vývoj tohto konania nezmenil, nedoplnili sa žiadne písomné stanoviská strán sporu, nedoplnili sa žiadne ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania a preto nesúhlas advokáta odporkyne s

prejednaním veci na pojednávaní dňa 13.3.2018 súd považoval za účelové obštrukčné konanie a vec na danom pojednávaní prejednal a vykonal aj výsluch navrhovateľom zabezpečenej svedkyne.

64. Okrem iného súd považuje k tomuto za potrebné poukázať na doslovnú formuláciu ustanovenia § 178 ods. 2 CSP, ktoré používa slovné spojenie „spravidla najmenej päť dní“, čo znamená, že časový údaj piatich dní nie je myslený formalisticky doslovne t. j. reštriktívne a práve preto je na úvahe súdu, či takejto žiadosti o odročenie pojednávania strán sporu alebo advokátov vyhovie s prihliadnutím na konkrétne okolnosti konania, či takáto žiadosť o odročenie nie je v rozpore s ustanovením § 100 ods. 1 CSP a § 157 ods. 1 CSP. Je potrebné poznamenať, že odročením pojednávania z dôvodu, že predvolanie prevzal advokát odporkyne iba štyri dni pred pojednávaním, by znamenalo opätovnú účasť navrhovateľom zabezpečovanej svedkyne a jej cestovanie za účelom výpovede do Košíc po druhý krát, čo je vlastne v rozpore s ustanovením § 100 ods. 1 CSP. Súd totiž musí zvažovať právo oboch strán sporu na prejednanie veci čo najrýchlejšie a najhospodárnejšie bez nadmerného zaťažovania strán sporu resp. svedkov, pričom odročením pojednávania iba z dôvodu, že od doručenia predvolania na pojednávanie advokátovi odporkyne do samotného dátumu pojednávania prešli štyri dni (nie päť) by došlo k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov na strane navrhovateľa.

65. Zároveň má súd za to s poukazom na vyššie citovanú judikatúru, že daná lehota je potrebná najmä pre stranu sporu, nie pre advokáta, navyiac advokáta, ktorý má resp. by mal mať komplexné vedomosti pre zastupovanie svojho klienta v konaní. Vzhľadom na to, súd vec na pojednávaní dňa 13.3.2018 prerokoval a vypočul prítomnú svedkyňu aj v neprítomnosti advokáta odporkyne, ktorý na základe svojho vlastného rozhodnutia a uváženia opustil pojednávaciu miestnosť, čím sa sám pripravil o možnosť klásť danej svedkyňi prípadné doplňujúce otázky.“

2.5. K námietke, že žalovaná nebola vo veci vypočutá, lebo ju súd ani raz nepredvolal, nemohla sa vyjadriť k predloženým dôkazom, resp. navrhnúť doplnenie dokazovania a bolo jej týmto postupom odňaté právo predniesť záverečné zhrnutie, odvolací súd dodal, že žalovaná bola v konaní zastúpená advokátom, ktorý v zmysle § 90 ods. 2 CSP bol oprávnený na všetky úkony, ktoré mohla v konaní urobiť žalovaná, teda vyjadriť sa k dôkazom a predniesť záverečné zhrnutie. Podľa § 178 ods. 1 CSP, ak je strana zastúpená zástupcom na celé konanie, súd na konanie spravidla predvolá len zástupcu; stranu súd predvolá, ak je nevyhnutné vykonať jej výsluch. Súd prvej inštancie odôvodnil, prečo nepovažoval za nevyhnutné vypočuť žalovanú, keď uviedol, že z listinných dôkazov a svedeckej výpovede mal preukázané skutočnosti potrebné pre rozhodnutie o samotnom nároku. Navyiac dňa 4.10.2016 žalovaná prevzala predvolanie na pojednávanie vytyčené na deň 10.11.2016, na ktoré sa nedostavila, čo jej advokát ospravedlnil pracovnou zaneprázdnenosťou. Nepochybné ju advokát informoval o priebehu konania a o ďalších pojednávaniach vytyčených vo veci, na ktoré aj keď nebola výslovne predvolaná, lebo súd ju nemal za nevyhnutné vypočuť, sa mohla ako strana sporu dostaviť, pokiaľ mala za potrebné vyjadriť sa k veci aj mimo toho, čo v zmysle jej inštrukcií predniesol jej advokát.

2.6. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie správne a úplne zistil skutkový stav veci, ktorý podradil pod relevantné ustanovenia hmotného práva, ktoré na danú vec správne aplikoval a interpretoval. Odvolacie námietky žalovanej neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, preto odvolací súd rozsudok ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil. V odvolacom konaní bola žalovaná neúspešná, preto odvolací súd priznal žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu ako úspešnej strane v odvolacom konaní (§ 255 ods. 1, § 396 ods. 1 CSP).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu žalovaná podala dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na ust. § 420 písm. b), c), f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a), c) CSP, pretože podľa jej názoru postupom súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu došlo k závažným pochybeniam a porušeniu jej procesných práv. Žalovaná zrekapitulovala výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu a tiež obsah jej odvolania s poukazom na procesné pochybenia okresného súdu. Vyjadrila nesúhlas s konštatovaním krajského súdu, že všetky úvery, ktoré boli čerpané počas trvania manželstva, slúžili na uspokojovanie potrieb rodiny, pričom nie je zrejmé ako odvolací súd dospel k takýmto záverom a na základe akých dôkazov bolo preukázané, či žalobca nepoužil finančné prostriedky z úverov na svoje podnikanie počas trvania manželstva. Namietala, že v konaní nebola vypočutá, preto súd prvej inštancie ako aj odvolací súd nemali na vydanie svojich rozhodnutí dostatočne zistený skutkový a ani dôkazný stav veci. Uvedené konanie na súde prvej inštancie bolo konaním o vyporiadanie BSM, lenže v danom konaní sa riešili iba

pasíva vzniknuté z úverov počas manželstva, preto súd nemal v danej veci konať a mal žalobu zamietnuť. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania, kde žalovanú mohol vypočuť a týmto postupom jej znemožnil uskutočniť jej patriace procesné práva, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z obsahu napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu sa nedá zistiť, ako sa vysporiadal s odvolacími dôvodmi, pretože neobsahuje konkrétne fakty a informácie, na základe ktorých dospel k uvedeným záverom. Na základe uvedeného navrhol, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 18. marca 2020, sp. zn. 11Co/93/2019 a rozsudok Okresného súdu Košice I z 15. mája 2018, č. k. 35C/247/2015-179, zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Zároveň požiadal o odklad vykonateľnosti uvedených rozsudkov.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) na tento procesný úkon oprávnený subjekt zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej treba zamietnuť.

5.1. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania.

5.2. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad.

5.3. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (por. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

6. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. Podľa ustanovenia § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

10. V danom prípade dovolateľka uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. b/, c/, f/ CSP. Z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) v dovolaní namietala, že postupom súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu, došlo k závažným pochybeniam a porušeniu jej procesných práv. Namietala, že v konaní nebola vypočutá, preto súd prvej inštancie ako aj súd odvolací, nemali na vydanie svojich rozhodnutí dostatočne zistený skutkový stav veci. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania, kde žalovanú mohol vypočuť a týmto postupom jej znemožnil uskutočniť jej patriace procesné práva, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z obsahu napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu sa nedá zistiť, ako sa vysporiadal s odvolacími dôvodmi.

11.1. Dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

11.2. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací súd tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

12.1. K námietkam dovolateľky, týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces (podrobnejšie vysvetľuje dovolací súd napr. v rozsudku z 27. októbra 2021 sp. zn. 5Cdo/130/2021).

12.2. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu napadnutý dovolaním žalovanej spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Z odôvodnení rozhodnutí obidvoch súdov nižších stupňov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018) je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil. Odôvodnenie jeho rozsudku zodpovedá aj základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia, vyplýva z neho vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Odvolací súd sa podrobne a komplexne vysporiadal s relevantnými odvolacími námietkami žalovanej. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné. Závery, ku ktorým odvolací súd dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Dovolací súd pripomína, že odôvodnenie súdneho

rozhodnutia v opravnom konaní nemusi odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

12.3. Je potrebné zdôrazniť, že povinnosťou súdu v opravnom (odvolacom) konaní nie je reagovať na všetky námietky, ktoré vo svojom procesnom úkone uvedie strana sporu. Súd v opravnom konaní je povinný sa zaoberať iba podstatnými námietkami, čo aj odvolací súd splnil vo svojom odôvodnení (body 25. až 33.). Dovolací súd dodáva, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu dostatočne vysvetľuje, prečo bola žalovaná v predmetnom spore neúspešná. Čo sa týka námietok dovolateľky ohľadne procesných pochybení, dovolací súd poukazuje na dôslednú argumentáciu súdu prvej inštancie aj odvolacieho súdu, uvedenú v bodoch 2.3. a 2.4. tohto rozhodnutia.

13. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a nie je oprávnený preskúmavať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

14. Pokiaľ dovolateľka ako dovolací dôvod uplatnila ust. § 420 písm. b/ a písm. c/ CSP, dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že z podkladov spisu skutočností, odôvodňujúce aplikáciu cit. ustanovenia nevyplývajú. Dôvod zmätočnosti uvedený v § 420 písm. b/ CSP je daný vtedy, ak sa konanie viedlo s osobou, ktorá nemala spôsobilosť na práva a povinnosti, čo nie je prípad dovolateľky. Taktiež nebolo preukázané, že dovolateľka nedisponuje procesnou spôsobilosťou, t. j. spôsobilosťou samostatne konať pred súdom ako strana sporu, čo je potrebné pre namietanie zmätočnosti v zmysle § 420 písm. c/ CSP. Z tohto dôvodu dovolací súd považoval dovolanie žalovanej podľa § 420 písm. b/ a písm. c/ CSP za nedôvodné.

15. Žalovaná vyvodila prípustnosť svojho dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP. V zmysle týchto ustanovení je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej praxe odvolacieho súdu. (písm. a/) resp. je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/). Dovolateľka na žiadnu (rozpornú/rozdielnú) rozhodovaciu prax odvolacieho súdu neodkazovala, ani dovolací súd ju s ohľadom na obsah dovolania nezistil.

16. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

17. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

18. V zmysle zákonných ustanovení dovolací súd môže len konštatovať, že výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky. K uvedenému dovolací súd poznamenáva, že otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovoláním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie

odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

19. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami: ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, avšak právne názory dovolacích senátov zostali nejednotné a neustálené (nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu). V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne.

20. Pokiaľ dovolateľ v podanom dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú právnu otázku mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (2Cdo/203/2016, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/58/2017).

21.1. Žalovaná zastúpená advokátom, v dovolaní v zmysle ust. § 420 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP nevymedzila právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil, t. j. vysvetlil jej podstatu a uviedol súvisiace právne úvahy spolu s dôvodmi, pre ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie a zároveň sa odlišil od existujúcej judikatúry dovolacieho súdu resp. je v danom prípade judikatúra rozdielna. V predmetnom dovolaní opísala skutkové zistenia, voči ktorým mala výhrady. Urobila tak len zo skutkového hľadiska, nepredložila žiadne právne riešenie, v ktorom by poukazovala na nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu. Keďže dovolateľka nevymedzila právnu otázku na ktorej riešení odvolací súd založil svoje rozhodnutie, dovolací súd uzatvára, že uvedená dovolacia argumentácia nepredstavuje vymedzenie podstatnej právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

21.2. Rovnako dovolateľka neuviedla ani žiadne rozhodnutia najvyššieho súdu preukazujúce buď odklon alebo rozdielnu rozhodovaciu prax o právnej otázke (dovolateľkou nevymedzenej), od ktorej vyriešenia malo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu. Žalovaná v podstate iba nesúhlasila s rozhodnutím odvolacieho súdu, považovala ho za nesprávne a polemizovala s dôvodmi, ku ktorým dospeli konajúce súdy. Dovolací súd opätovne zdôrazňuje (pozri napr. uznesenie 7Cdo/279/2021), že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci.

22. Dovolací súd poznamenáva, že samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, či sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, prípadne kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní žalobou uplatneného nároku, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP a § 431 až § 435 CSP.

23. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dovolací súd skonštatoval, že dovolanie v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP nie je prípustné a v časti namietajúcej vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. b/, c/ CSP je nedôvodné a podľa § 420 písm. f/ CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné. Vzhľadom na uvedené dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

24. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalobcu v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) tak, že náhradu trov dovolacieho konania mu nepriznal, lebo preukázateľne v dovolacom konaní mu žiadne trovy nevznikli (R 72/2018).

25. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.